

Zelená planeta

K článku Petra Pokorného¹

Naše krajina zarůstá keřovou a stromovou vegetací, je stále „zelenější“, a to přes zábor zemědělské půdy a intenzivní formu hospodaření; po zániku JZD a privatizaci zůstaly velké plochy zemědělské půdy ležet ladem a zarůstají dřevinami. Podobná situace je i v zemích bývalého Sovětského svazu. Zvětšování listové plochy lze pozorovat snímkováním zemského povrchu z družic v blízkém infračerveném oboru, ($\lambda = 700\text{-}1300\text{ nm}$)². Podle údajů z posledních 20 let se na 34% povrchu souše zelená plocha rozšířila, a jen na 5% se zmenšila (na 61% zůstala stejná). K „ozelenění“ planety přispěly i globálně působící vlivy – růst teploty zemského povrchu, růst koncentrace CO₂ v ovzduší, a také roznášení dusíkatých a jiných hnojiv z obdělávaných polí do ekosféry.

Zdá se, že tu působí v globálním měřítku *Le Chateliérův* princip³: průmyslové země vypustily během posledních cca 200 let do ovzduší značnou část fosilních zásob uhlíku, které tu vznikly během několika geologických období; růst koncentrace CO₂ v ovzduší je zčásti kompenzován jeho rozpouštěním v oceánech⁴ a přírůstkem organické hmoty. V posledních letech jsme však svědky ničivých požárů (Austrálie, Brazílie, USA). Je otázkou, zda stačí přírůstek zelené hmoty jejich vliv vykompenzovat.

Budoucnost lidstva ohrožují zřejmě dva hlavní faktory: růst světové populace, a plýtvání energií popř. nerostnými surovinami v průmyslových zemích. Ve veřejném prostoru se už (konečně!) začalo diskutovat o „ozelenění“ ekonomiky, avšak kolem růstu populace se chodí po špičkách; je to společenské tabu. Do chudých zemí, které zápasí s hladomorem, se posílá potravinová pomoc. Tyto země jsou však ovládány převážně autoritářskými režimy či ozbrojenými gangy, takže lze sotva zaručit, v jakých rukách pomoc skončí. Výrobci potravin nemohou na trhu dovozu konkurovat, a tak se vrhnou na pěstování konopí, hašiše apod., které se pak pašují do Evropy. Zachráněné děti se pak v dospělosti stávají členy ozbrojených band, nebo migrují na sever, do „země zaslíbené“. Kruh se uzavírá....

V Davli-Sloupě, 22.srpna 2020

Ing. Jan Matys

1 Vesmír 99, s.398, červenec-srpen 2020

2 Plochy pokryté listy rostlin se tu jeví jako bílé (stoprocentní odraz)

3 V systému vystaveném vnějšímu vlivu nastávají změny, které působí proti vlivu, který je vyvolal

4 Důsledkem je ovšem okyselení mořské vody, která pak rozpouští korálové útesy a poškozují mořskou faunu